

HE 100/2022 vp

Johtava asiantuntija

Tuuli Tuunanen

7.10.2022

Tavoitteena edistää perustuslaissa ja kansainvälisissä sopimuksissa taattua perhe-elämän suojaa ja lapsen etua

Esityksessä ehdotetaan kahta muutosta ulkomaalaislakiin (301/2004):

1. Toimeentuloedellytyksen poistaminen kansainvälistä tai tilapäistä suojelua saavien alaikäisten perheenjäseniltä
2. Lapsen alaikäisyyden määrittäminen kaikissa perheenyhdistämistä koskevissa tilanteissa

1. Toimeentuloedellytyksen poistaminen kansainväistä tai tilapäistä suojelua saavien alaikäisten perheenjäseniltä ja muilta omaisilta (114.4 § ja 115.2 §)

- Perustuu hallitusohjelmaan:

”Selvitetään perheenyhdistämiseen liittyviä ongelmia sekä kansainvälistä suojaa saavien perheenkokoajiin sovellettavien tulorajojen kohtuullisuutta ottaen huomioon perhe-elämän suoja, lapsen edun toteutuminen ja muissa Pohjoismaissa sovellettavien toimeentuloedellytysten taso ja käytännöt. *Toimeentuloedellytyksen soveltaminen kansainvälisen suojelun tarpeen perusteella oleskeluluvan saaneisiin alaikäisiin perheenkokoajiin lopetetaan.*”

- Ei ehdoteta muutosta Ulkl 39 §:n turvatun toimeentulon määritelmään.

1. Toimeentuloedellytyksen poistaminen kansainväistä tai tilapäistä suojelua saavien alaikäisten perheenjäseniltä ja muilta omaisilta (114.4 § ja 115.2 §)

- Ulkomaalaislain mukaan toimeentuloedellytys on oleskeluluvan saamisen pääsääntöinen edellytys. Perheenyhdistämistilanteissa toimeentuloedellytys koskee myös alaikäisten perheenkokoajien perheenjäseniä mutta siitä voidaan poiketa lapsen edun niin vaatiessa.
- Kansainvälistä suojelua saavien osalta soveltamisalaa on rajattu (ns. 3 kk sääntö).
- Toimeentuloedellytys ei merkittävässä laajuudessa ole ollut kansainvälistä suojelua saavien huoltajille tehtyjen kielteisten oleskelulupapäätösten peruste, koska toimeentuloedellytyksestä on ratkaisukäytännössä yksittäistapauksellisen harkinnan nojalla poikettu hyvin laajasti.
 - Tavoitteena saada lainsäädäntö vastaamaan ratkaisukäytäntöä.
- Muutos koskee myös tilapäistä suojelua saavia → vain muutamia perhesidehakemuksia

Vuosina 2015-2021 yhteensä:

Kv. suojelua saavan huoltaja:

- 371 ensimmäistä oleskelulupahakemusta (3 % kaikista kv. suojelua saavien perhesidehakemuksista)
- 346 päätöstä, joista myönteisisä 54 % (186) ja kielteisiä 46 % (160)
- kielteisten päätösten perusteet:
 - 1) maahantulosäännösten kiertäminen
 - 2) ei perheenjäsen
 - 3) puuttuva toimeentulo 24 kpl

Kv. suojelua saavan muu omainen:

- 1018 ensimmäistä oleskelulupahakemusta (9 % kaikista kv. suojelua saavien perhesidehakemuksista)
- 1254 päätöstä, joista myönteisiä 386 (30 %) ja kielteisiä 857 (70 %)
- puuttuva toimeentulo kielteisen päätöksen peruste: 6 kpl

1. Toimeentuloedellytyksen poistaminen kansainväistä tai tilapäistä suojelua saavien alaikäisten perheenjäseniltä ja muilta omaisilta (114.4 § ja 115.2 §)

- Mikäli hakemusmäärissä ei tapahdu merkittävää muutosta, toimeentuloedellytyksen poistamisen seurauksena myönteisten päätösten määrän voi suuntaa-antavasti arvioida nousevan korkeintaan noin kymmenellä päätöksellä vuosittain.
 - hieman taloudellisia vaikutuksia kotoutumisen kustannuksiin
 - voi kuitenkin säästää sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia
- On mahdollista, että toimeentuloedellytyksen poistaminen kansainvälistä tai tilapäistä suojelua saavien alaikäisten perheenjäseniltä tai muilta omaisilta saattaisi hieman nostaa perhesidehakemusmääriä.

2. Lapsen alaikäisyyden määrittäminen kaikissa perheenyhdistämistä koskevissa tilanteissa (38 §)

- Taustalla unionin tuomioistuimen yhdistetyt tuomiot C-133/19, C-136/19 ja C-137/19.
- Perheenyhdistämistä koskevissa tilanteissa edellytys lapsen alaikäisyydestä olisi jatkossa sidottu perhesidehakemuksen vireilletulon ajankohtaan hakemuksen ratkaisuhetken sijaan.
 - Oleskeluluvan saaminen ei riippuisi hakemuksen käsittelyajan pituudesta.
- Unionin tuomioistuimen tuomio koskee perheenyhdistämisdirektiivin soveltamisalaa ja tilanteita, joissa lapsi on hakijana.
 - Yhdenvertaisuuden johdosta kansallisen ratkaisun nojalla muutos alaikäisyyden määrittämishetkessä koskisi kuitenkin kaikkia tilanteita, joissa lapsi on osapuolena perhesidehakemusprosessista.

2. Lapsen alaikäisyyden määrittäminen kaikissa perheenyhdistämistä koskevissa tilanteissa (38 §)

- Kansainvälistä suojelua saavien ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten osalta alaikäisyys perhesideprosessissa on jo nykyään sidottu perhesidehakemuksen ratkaisuhetken sijaan suojeluhakemuksen jättämishetkeen (38.3 §).
- Ehdotettavat muutokset saattaisivat jonkin verran kasvattaa perhesidehakemusten ja myönteisten päätösten määrää. Tilastotietoa siitä kuinka iso osa hakijoista on lähes täysi-ikäisiä ei ole saatavilla.
- Ulkomaalaislain mukaiseen perheenjäsenen määritelmään (37 §) ei esitetä mitään muutosta.

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi